

Feroaj baladoj kaj Esperanto

Kursoprogramo	2
Karaktero de feroa balado	4
Kial baladoj por Esperanto:	6
Baladoj en vicordo laŭ deveno:	7

Retejo: <http://tretis.tone.se/pag.php?kio&lng=eo>

Kursoprogramo

Kurso: Feroaj baladoj kaj Esperanto

La esenco de ĉi kurso estas enkonduki novan kulturan fenomenon en la internacian movadon. La kursanoj lernos ĉendanci kaj kunkanti. Ĉiun tagon kaj vesperon ni dancos baladojn, por doni eblecon al homoj vere lerni ĝui tiun kunestoformon, ĉar baladdancoj helpis savi la feroan lingvon kaj povas fortigi ankaŭ esperanton.

Unua prelego

Feroaj Insuloj – historio de baladoj – kiel ĉendanci – karaktero de feroaj baladoj – kiel baladestri – kial baladojn por Esperanto – kiel verki baladojn – kiel baladigi poemojn – verkado de novaj baladoj en esperanto – nova verko Ĉendancu baladojn

Al kursanoj disdonos la kursoprogramon.

Dua prelego

Enhavo de la nova verko Ĉendancu baladojn – rakontoj, rekantaĵoj, melodioj – kvaronmilon da baladoj novaj kaj malnovaj, longaj kaj mallongaj, dramaj kaj humuraj, de diversaj aŭtoroj, originalaj kaj tradukitaj

***Al kursanoj montros la kajerojn de verko Ĉendancu baladojn.
Kursanoj povos prunti kajerojn ĝis la sekva prelego.***

Tria leciono

Interkona balado – verku strofon pri vi – elektu propran baladon – aŭ eble plurajn – por lerni ĝin kaj poste estri mem en ĉendanco

Al kursanoj disdonos la baladan kajeron de Granda Kurlo, en kiu estas ankaŭ Interkona balado.

Kvara leciono

Studu baladon – Studu Esperanton per baladoj – jen maniero instrui lingvon (kaj movadan historion) per konversacia kurso – parkerigi bonan tekston en Esperanto

Oni

- laŭtlegu la baladon
- zorgu ke ĉiuj komprenu ĉiun ĝian vorton,
- rimarku ĝiajn poezion, metaforojn kaj gramatikajn figurojn,
- rakontu kiu kiam verkis ĝin, kaj kiu (se iu) tradukis,
- diskutu la rakonton kaj la cirkonstancojn de la balado,
- fine komune ritme recitu aŭ kantu la baladon, aŭ nur parton se ĝi estas tre longa,
- kaj eĉ eble ĉendancu ĝin, se iu jam sukcesis parkerigi.

Mi donos ekzemplojn el balada kajero de Granda Kurlo:

- Ezopa saĝo laŭ Kolomano Kalocsay
- pioniro Langlet laŭ Valdemara balado
- Sinjoro Tadeo, traduko pionira de Antoni Grabowski
- perfidulo Kelso laŭ Davida balado
- amuza balado Ĉe kuracisto Zamenhof
- heroo Lapenna laŭ Iva balado

Kromaj lecionoj

Studu baladon – Studu Esperanton per baladoj
per po ekzemplo el balada kajero de Granda Kurlo

Feroumu!

Karaktero de feroa balado

Kiel krei baladon en stilo de feroa tradicio? Nu, jen – oni ne devas ĉiufoje plenumi ĉiujn ĉi tiujn kriteriojn, sed oni klopodu trafi almenaŭ multajn el ili, kaj nepre la korajn (♥):

♥ Balado havu minimume kvin strofojn. (Feroaj havas multajn!)

♥ Ĉiuj strofoj estu ritme samformaj (kvankam nombro da silaboj povas varieti inter strofoj), prefere ankaŭ rime. Alivorte, ĉiuj strofoj taŭgu por unu sama melodio.

- La rapido estu bona por branlea danco, ĉirkaŭ <1,4-1,8:> paŝojn por sekundo (= 84-108 batoj por minuto).

- Estu rekantaĵo(j), kiu senŝanĝe samvortas en ĉiu strofo. Alternative (aŭ aldone), iuj vortoj de ĉiu strofo ripetiĝu, ĉiam en la sama maniero (samaj lokoj en la melodio).

- La rekantaĵo (kajaŭ ripeto) estu la pli longa parto de ĉiu strofo.

- Tiu parto de la strofo kiu ne estas rekantaĵo sekvu la modelon de (4; 3; 4; 3;) paŝoj por verso, kie la vortoj en ĉiu sepa taktero rimas.

- La nombro da paŝoj en ĉiu strofo estu prefere 29 aŭ 31, duaelekte alia primo, triaelekte nombro ne dividebla per 2, nek per 3, almenaŭ ne per 6.

- Neniu silabo, eĉ ne la lasta en la strofo, daŭru pli ol du paŝojn.

- La melodio ne ampleksu pli ol unu oktavon.

- La melodio enhavu du aŭ tri volvojn de simila tonaro (melodia temo).

- Prefere kelkaj vortoj en la rekantaĵo ripetiĝu (tio estas, kantiĝu dufoje en la sama strofo).

- La balado rakontu iun historion (aventuron aŭ okazaĵon), ekzemple pri persono grava por la historio de esperanto. Rakonto en tria persono ("li"- aŭ "ŝi"-forma) preferindas al unuapersona ("mi"-forma).

- La rakonto dramigi helpab dialogoj.

- Kiom eble plej malmultaj homoj nomiĝu per propra nomo.
- Frazo en strofo ne daŭru ĝis la venonta strofo, ĉar tio postulas pli streĉan aŭskulton de la dancantoj por memori la frazon trans la rekantaĵo.

Rekantaĵo gravas!

- Longa rekantaĵo donas al la baladestro tempon por ripozigi sian voĉon kaj por memori la venontan strofon. Helpab tiuj ripozoj eblas estri eĉ tre longajn baladojn.
- Ĝi donas ankaŭ al la dancantoj eblon pripensi kaj pli bone kompreni la ĵus kantitan strofon.
- Ĝi ebligas al la dancantoj kanti dum pli granda parto de la ĉendanco eĉ se ili ne memoras la rakonton.

Primitakta ritmo avantaĝas!

La branlea danco havas ses paŝojn kiuj ripetiĝadas.

Tradicie, lerta baladestro aldonas aŭ forprenas strofojn dependaŭ etoso. Lerta baladestro povas ankaŭ aldoni "krompaŝojn" ekstertekstajn por ke en iu sekva strofo certa forta paŝo falu ĝuste sur certa drama vorto, ekzemple ke stamfa treto dekstren per dekstra piedo marku la mortigan frapon kontraŭ iu persono en la rakonto. Jen unu grava avantaĝo de malpara aŭ primnombra takto.

Do estu nombro da paŝoj kiu divideblas nek per du nek per tri, ne nur por la tuta strofo sed ankaŭ por almenaŭ iu el ĝiaj partoj, tio estas ĝiaj versoj kaj melodipartoj ripetataj.

Alia avantaĝo estas jena: Foje povas tamen okazi ke baladestro stumblas pri la teksto. Kiam tio okazas, lo povas tuj korekti sin kaj daŭrigi, sen atendi "silentajn paŝojn" ĝis la paŝoj denove kongruas kun la strofoj – ĉar ili ĉiam, ĉiel kaj ĉiavice kongruas!

Kial baladoj por Esperanto:

Ĉu tradicio el pratempo, kiu travivis en angulo periferia de Eŭropo, povos fariĝi parto kaj eĉ grava riĉaĵo de nova kaj tutmonda kulturo?

Jes, espereble kaj dezirinde ĝi povos!

♥ Ĉendanco balada kontribuu al bona etoso de kaj lokaj kaj internaciaj kunvenoj, kongresoj kaj junularaj tendaroj en Esperantujo. Ĝi donas senton de kuneco kaj komuna ĝojo.

♥ Balado estu ekzerco lingva, precipe por komencantoj aŭ tiuj, kiuj malofte havas okazon paroli esperanton en sia proksima ĉirkaŭaĵo.

♥ Trie, kelkaj baladoj estu bona historia instruo pri nia movado.

Kial ĝuste tiu ĉi danco estas tiom bona ĝuste por esperanto?

- La paŝoj estas facilaj, do lerneblaj por homoj el diversaj kulturoj. La danco (ĝi nomiĝas branleo) tamen ne fariĝas enua, pro la kantado kaj pro la "malebena" takto.
- La ĉeno sendependas je sekso, aĝo kaj aliaj apartaĵoj. Oni nek devas esti sportulo por danci ĝin. Kiu kapablas marŝi, tiu kapablas danci.
- Parkerigi baladan tekston estas bona helpilo por lerni kaj memori la lingvon. Tio estas interesa ankaŭ por lingvokurso.
- Baladestro ne devas kapabli bele kanti. Sufiĉas laŭte kaj ritme paroli, tiel ke ĉiuj aŭdu la vortojn.
- Oni ne bezonas ilojn. Sufiĉas ke estu dancemaj homoj kaj taŭga loko. La ununura "muzikilo" estas la homa korpo.
- Dum la danco, eĉ en longa ĉeno, oni renkontas vidalvide la aliajn dancantojn en vico, unun post alia. Tio estas avantaĝa ekzemple por interkona vespero. (Vidu Interkonan baladon!)

Nova verko Ĉendancu baladojn –

Baladoj en vicordo laŭ deveno:

(Lingvo, •verkinto, & titolo kaj sumo da paŝoj)

El angla:

& Eta Mazgrev, 448 aŭ 560.

& Ĝorgo, 150.

& Kion ni faru al ebrulo, 352.

& Sir Patrick Spens, 1664.

•Hayes:

& Joe Hill, 259.

•Orr:

& La fantomo de la reto, 1776.

•Wilde:

& Balado de l' prizono Reading, 3339.

El ĉeĥa(?):

& Balado pri soldato, 381.

& Se estus ĉi tie, 280.

& Vagemulo, 444.

El ĉina:

& Jen pavo flugas al sudoriento, 5249.

& Mulan, 848.

•Ĉunkiu:

& La serĉanto de perdita spado, 296.

El dana:

& Sabaton vespere, 256.

& Signhild Fiera, 589.

•Aakjær:

& Kantoplenas nun la tag', 185.

•Storm:

& Sinklarkanto, 779.

El feroa:

& Balado de Virgar, 3567.

& Bresta balado, 1740.

& Filino de Torkil, 1620.

& Jalgrima balado, 2552.

& Olav Rajdistrozo, 1537 aŭ 1696.

& Petro sinjor' kaj Elinborg', 1624.

& Sigmunda balado malnova, 2829.

& Vilmunda balado, 2754.

•Djurhuus:

& Drako Longa, 2523.

& Sigmunda balado pli nova, 2366.

•Schrøter:

& Sigurda balado, 6600.

El germana:

& El la kamparana milito 1525, 512.

& La gaja studento, 246.

& Sopiris junreĝido, 186.

El greka:

•Solomos:

& La blondulino, 272

El hungara:

& Fraŭlina kanto, 400.

•**Arany:**
& Toldi, 26 164.

•**Petőfi:**
& Johano la Brava, 17 020 aŭ 21 460.

El islanda:
& Dirvoko de Hjalmar, 248.
& Havamal, 2871.

El itala:
& Balado pri Pineli, 657.
& Ho belulin' ĝis, 222.

•**Deandre:**
& La milito de Pjero, 224 aŭ 434.

•**Tuzzi:**
& Ruĝa flago, 325.

El kartvela:
•**Rustaveli:**
& Kavaliro en tigra felo, 96 807.

El kaŝuba:
& Kaj en Raduno, 320.
& Ŝipisto, 175.

El latina:
& Gaudeamus - Studenta himno, 427.

El litova:
& Oh, rajdis, rajdis, 336.

El nederlanda:
& Kampulo kaj grafo, 240.

El norvega:
& Ĉiu vir' havis piedojn, 559.
& Hovard Hediv, 203.

•**Grundtvig:**
& Kristnaska kanto, 333.

•**Prøysen:**
& Ĥolera kanto, 287.

•**Vinje:**
& Neniam, 155.

El pola:
•**Asnyk:**
& Ĉielarka fabelo, 1708.

•**Mickiewicz:**
& Sinjoro Tadeo, 141 027 aŭ 150 753.

El portugala:
& Grandula urbeto bruna, 427.

El rusa:
•**Puŝkin:**
& Anĉar', 315.
& Car' Nikita kaj kvardek liaj filinoj, 2294.
& Demonoj, 434.
& Du korvoj, 256.
& Husaro, 1247.
& La nigra ŝalo, 496.
& Morta princino kaj sep herooj, 6875 aŭ 8525.
& Ora koko, 1887.
& Popo kaj lia dungito Balda, 1598, 2726 aŭ 2914.

El sveda:
& Al fonto iris virgulino, 155.
& Amikoj, fratuloj, 628.
& Amuzas maristo juna, 175.
& Certe do okazos, 224.
& Dekdumejla arbar', 520.
& Ebe Skamelido, 1127.
& Fore li restas, 160.

& Granda bovo, 175.
 & Istedzinoj ĉiaj, 261.
 & Jun kaj Lager, 1566.
 & Jununjo staris kaj verŝis akvon,
 768.
 & Kampulo kaj edzino, 184.
 & Karinjeto, 416.
 & Knabino sveda estis, 295.
 & Korniko kaj ĉasisto, 114.
 & Kudristo kaj bopatrino, 352.
 & Kulureporko, 378.
 & La drinkej' de Lama Lotte,
 434.
 & La du fratinoj, 480.
 & La kampulo kaj la korniko,
 576.
 & La kampulo kaj la vulpo, 328.
 & La monten prenita, 567.
 & La ŝipo Albertina, 416.
 & Laŭdkanto al la brando, 258.
 & Liss Ulov Larsson, 248.
 & Magdalena balado, 615.
 & Majkanto la malnova, 437.
 & Major' Brak', 512.
 & Marista lulkanto, 325.
 & Mi iris al la haven', 256.
 & Mian vazon se mi mortos, 290.
 & Murdist-Andrev, 203.
 & Ne rajtas vu iri tra mia kamp',
 240.
 & Plejbonĉeval' kaj plej bona
 font', 187.
 & Prefere silenti ol fie paroli,
 779.
 & Stafan stalservisto, 588 aŭ 651.
 & Stinjeto stalservisto, 675.
 & Svato de monta ogrino, 448.
 & Sven en Rozĝarden', 276.
 & Ŝipisto kaj junulino, 385.
 & Testamento de l' etulino, 115.
 & Vojaĝo al Oriento, 366.
 & Vokto kaj servistino, 348.

•**Bellman:**

& Fredmana kanto n.ro 61-a, 175.
 & Manĝokanto, 496.

•**Boberg:**

& Ho granda Dio, 325.

•**Boye:**

& Moviĝemo, 145.

•**Demert:**

& Balado pri maltima formiko,
 518.

& Trompulo, 245.

•**Ferlin:**

& Ĝon Boj, 175.

•**Fröding:**

& En sun' tri knabinoj, 305.

•**Lindström:**

& La kampokanto, 245.

•**Smedberg:**

& Kobolda julkanto, 329.

•**Taube:**

& Balado pri brigo Blua Birdo el
 Hull, 671.

& Renkonto en musono, 1037.

•**Vreeswijk:**

& Incesta balado, 490.

El ukraina:

& Vi min trompis, 224.

Originale en esperanto:

•Arosev:

& Ne la amo, 430.

•Auld:

& Konfeso, 222.

& La borso gvidas (+ •Miĥalski), 279.

& La perfidita junco, 434.

•Baghy:

& Estas mi esperantisto, 250.

& Krioj de l' mizero, 414 aŭ 522.

•Berndl:

& Anima trankvileco, 348.

& Bona negoco, 271.

& Bonkora homo, 138.

& Diru ĉiam la veron!, 1295.

& Fervoraj laboristoj, 138.

& La bona trinkaĵo, 465.

& La portreto, 1764.

& La postena dometo, 2296.

& Laŭ la cirkonstancoj, 184.

& Malbonŝanco, 665.

& Mensogoj ne utilas, 243.

& Nenecesa konsilo, 138.

& Nepunebla krimo, 2255.

& Plej urĝa tempo, 155.

& Ruzulo, 222.

& Se la sorto persekutas, 1443.

& Ŝi jam konas lin, 243.

•Boulton:

& Protestaj voĉoj, 350.

•Bronŝtejn:

& Dueto por violon' kaj aldo, 310.

& La landlimo, 464.

& Mia nomo ne gravas, 522.

& Novaj kondiĉoj, 320.

& Por D. K., 203.

& Por la tria eldono de "Legendoj", 341.

& Promesoj, 976.

& Rinvanto, 185.

& Senkompata oktobro, 161.

& "Stenjka Razin", 232.

•Cezar:

& Balkonio, 245.

& Ĉe kuracisto Zamenhof, 248.

& Ekvilibro, 448.

& Konsiloj al malĝoja amikino, 589.

& Ne fariĝi, nur esti, 145.

& Ne ŝovu vian nazon, 150.

& Revina, 372.

& Vespero kun junaj rusoj, 640.

•Corsetti:

& Hamburgen, 783.

•Danvi':

& Printempa kanzono, 871.

•Deij:

& Al la juda foririnto, 248.

•Devjatnin:

& Garantio, 2020.

& Hetmano, 2101.

& Infanoj de zorgo, 588.

& Nevola mortiginto, 2627.

•Emba:

& La kruela somero, 150.

& Rebrilos la stelo, 459.

& Testamento, 258.

•Grabowski:

& Al la semanto, 186.

& La Reveno de l' Filo, 384.

& La Tagiĝo, 462.

& Saluto el Varsovio, 783.

& Sur Unu Kordo. (Defendo de l' rimo), 310.

•Holmes:

& Esperanto, 201.

•Ĥohlov:

& 1905, 369.

& Duelo, 301.
 & Eŭropo, 580.
 & Gala epistolo, 371.
 & Mia patrujo, 451.
 & Vintra fabelo, 282.
 •**Kalocsay:**
 & Al knabino nur balbutanta Esperanton, 222.
 & Dolora saluto, 935.
 & El Ahasvero de amo, 696.
 & Jam kreskas la semo!, 470.
 & La kripla Pegazo, 598.
 & Mortis Grabowski, 649.
 & Naiva poemeto, 222.
 '& *Ezopa saĝo, 1956:*
 & Apologio de La Fontaine, 296.
 & Azena ruzo, 290.
 & El sama buŝo, 145.
 & Flugemo, 217.
 & Hermes kaj la lignohakisto, 377.
 & Inter du malbonoj, 161.
 & Inter du virinoj, 217.
 & Jen Rhodos, 310.
 & Kankro kaj serpento, 115.
 & Kien vi rajdas?, 145.
 & Kurioza kulto, 145.
 & La aglo kaj la vulpo, 377.
 & La avarulo, 390.
 & La avida hundo, 186.
 & La cerbo, 1275 aŭ 1479.
 & La ĉevalo kaj la azeno, 174.
 & La enamiĝinta leono, 253.
 & La flatema maro, 255 aŭ 465.
 & La griloj, 394.
 & La juĝo de la simio, 135.
 & La juĝo de Momos, 348.
 & La lango kaj la mano, 174.
 & La lasta fablo de Ezopo, 377.
 & La leono, la vulpo kaj la azeno, 190 aŭ 310.
 & La leporo kaj la testudo, 259.

& La lupu kaj la ŝafido, 186.
 & La malsana korvo, 85.
 & La mensogema paŝtisto, 125.
 & La monedo kaj la pavo, 222.
 & La mulo kaj la di-statuo, 217.
 & La muso kaj la rano, 290.
 & La oreloj de la leporo, 290.
 & La ovoj, 351.
 & La plej granda kulpulo, 1972.
 & La prognozo, 377.
 & La putoro kaj la kokinoj, 135.
 & La rano kaj la bovo, 119.
 & La ranoj volas reĝon, 319.
 & La simio kaj la delfeno, 372.
 & La societo de Pluto, 203.
 & La spuroj, 290.
 & La tornistro, 348.
 & La ursfelo, 407
 & La vulpo kaj la gruo, 170 aŭ 410.
 & La vulpo kaj la kapro, 272 aŭ 296.
 & La vulpo kaj la korvo, 248.
 & Laŭ ĉies plaĉo, 473 aŭ 682.
 & Leonfelo, 115.
 & Libero, 174.
 & Plena ventro, 217.
 & Rifuzo de Ezopo submetiĝi al Lidia reĝo Krezo, 145.
 & Sincere, 145.
 & Ŝafoj kaj lupoj, 232.
 & Unueco, 186.
 & Vento kaj suno, 318 aŭ 366
 '& *Mondo kaj koro, 1921:*
 & Brulpereo, 589.
 & Feina sorto, 444.
 & Iras abiturient'..., 580.
 & Je la naskiĝtago de Zamenhof post la mondmilito, 1102.
 & Maldolĉa kanto, 217.
 & Ni laŭdu lin..., 232.
 & Poploj en aleo, 342.
 & Pri nia kor'..., 114.

& Printempa sorĉo, 333.
& Supren la korojn, 246.
& Ŝiritaj strofoj, 318 aŭ 366.

'& Streĉita kordo, 1931:

& Infanoj ĉe montrofenestro,
282.
& La nigra rajdanto, 384.
& Pala procesio, 690.
& Tragedieto, 174.

•Karinthy:

& Mortinto, 377.

•Kukoleto:

& La serpento longa, 812.

•Lagrange:

& Enuo laborista, 385.

•Mattos:

& Preĝo de la kuracisto, 477.

•Miĥalski:

& Danco de skeletoj, 319.
& La borso gvidas (+ •Auld),
279.

•Molle:

& Balado pri ulo, 261.
& Kie flankas vi, 175.
& Malliberejo, 160.
& Verda Ĉapo, 481.

•Murphy:

& La Kri', 885.

•Nekrasov:

& Fablo pri gilotin-ŝraŭbeto,
1950.
& Mia lingvo, 296.

•Nesse:

& Logas la aventur', 160.

•Piron:

& La soldato kiu marŝas, 434.
& Senlaborulo, 636.

•Soroka:

& Revelacio, 235.

•Stefan:

& Ho katenoj, vi katenoj, 185.

•Strid:

& Davida balado, 2958.
& Haralda balado, 825.
& Interkona balado, 185 / 5
dancantoj.
& Iva balado, 870.
& Lidja balado, 310.
& Lilka balado, 884 aŭ 962.
& Valdemara balado, 7482.
& Viljama balado, 1450.

•Thierry:

& La glorkanto al UEA, 368.

•Türk:

& Inter ĉiuj plej feliĉa ul', 350.

•Zamenhof:

& La balado Espero, 390.
& Mia penso, 296.

. ĈĜHĴŜŬ ĉghĵŝŭ